

telsen af Arbeidsprisen have Valget imellem at tage Hensyn til Gjennemsnitsprisen for en vis Aarrække, eller kun til Arbeidslønnen i det Aar, da Afløsningen foregaaer. Det hedder nemlig i § 4: „hvis de omhandlede Afsløsningsmænd ikke ved Mægling, der først skal forsøges, kunne tilvejebringe en mindelig Overenskomst mellem Parterne om det paagældende Arbeides Afsløsning, da bliver Vederlaget at fastsætte ved deres Kændelse efter den Nytte, som den til Arbeidet Berettigede skønnes at kunne have af det ham tilkommende Arbeide, og til et saadant aarligt Beløb, som Udførelsen paa anden Maaade af ligesaa godt Arbeide, med fornødent Hensyn til de Udgifter een Gang for alle, som Forandringen vil medføre, kan antages at ville koste ham“, eller med andre Ord, at Vederlaget ikke skal bestemmes efter den Maaade, hvorpaa Arbeidet kunde have været udført, men saaledes som saadant Pligtarbeide i Almindelighed bliver udført. Men heri indeholdes der ingen Regel for, hvorledes Arbeidslønnen skal beregnes. Jeg kan ikke antage, at det er Mening, at der alene skal tages Hensyn til de, paa den Tid Afløsningen forlanges, gjældende Arbeidspriser, da disse under særegne, om end forbigaaende Omstændigheder, enten kunne være meget høie eller meget lave. Det forekommer mig derfor, at det kunde være hensigtsmæssigt, at der i Paragraphen optages, om ikke en saadan Bestemmelse, som den Forslaget under Nr. 14 indeholder, saa dog en Antydning, hvorved enhver Tvivl, som kunde opstaae for Mændene i denne Henseende, kunde hæves. Jeg maa derfor tillade mig at henstille til det ærede Udvalg, om det ikke maatte være villigt til at foretage en saadan Forandring, da jeg i modsat Fald ved Lovudkastets tredie Læsning til tillade mig derom at stille et Endringsforslag, dersom der er flere Medlemmer af Thinget, der ville tiltræde det.

Solberg: Jeg skulde tillade mig at fremsøre nogle Ord til Forsvar for Udvalgets Forslag, at, naar en af Parterne ønsker det, da Betalingen skal ansættes til Korn at betale

efter Capitelstarten, istedetfor Penge. Det er allerede under den foreløbige Behandling blevet bemærket af flere Medlemmer, at det dog var noget misligt at forvandle Arbeidspligten til en Pengeafgift, og jeg kan ikke nægte, at det forekommer mig ogsaa at være det. Det er nemlig vist, at Pengenes Værdi forandres saare meget; men Korn bliver dog altid Korn, og naar nu det gives i Korn efter Capitelstarten, saa giver jo Bonden for det Arbeide, han skal gjøre, en vis Deel af de Producter, som han indvinder af sin Avling, og det er da en langt sikkrere Afgift. Naar den ærede 2den Landstingsmand for 7de Valgfreds (Nyholm) har sagt, at denne Betalingsmåde ikke er yndet, saa maa jeg til Forsvar for det Udtryk, som er brugt af Udvalget, sige, at her dog er stor Forskjel paa, naar man sammenholder Betaling efter Capitelstart med Betaling i Korn, og naar man saa sammenholder Betaling efter Capitelstarten med en Betaling med Penge overhovedet. Jeg tør nok sige, at de Fleste, som skulle betale, hellere ville foretrække Betaling efter Capitelstarten end med Penge, som afværker saa saare meget. Jeg maa tillade mig at tilbagefalde i det ærede Medlems Erindring en Samtale, der er forefalden imellem os, jeg troer, det er nu snart 30 Aar siden. Vi vare den Gang meget unge, og i en Samtale, vi havde netop om Høveriets Afsløsning, talte jeg for, at det burde affattes, han derimod, at det ikke burde affattes; vi stode paa forskjellige Standpunkter dengang; men jeg kan meget tydeligt erindre, at en af de Grunde, han dengang anførte for, at Høveriet ikke burde afløses, var, at Penge kunde blive en meget trykkende Afgift, og, hvis jeg ikke husker meget feil, anførte han netop, at nogle Gaarde — jeg troer, at det var paa Balløe eller Bemmeltoste Gods — vare blevne frie for Høveri imod en Afgift af 50 til 60 Rbd., og at denne Afgift var, da Kornpriserne bleve saa overordentligt lave, bleven saa yderst trykkende, at det var næsten umuligt at erlægge denne Pengeafgift.